

Митяй О.В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Уманського державного педагогічного університету

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОБҐРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Виходячи з сучасних реалій, в умовах економічної нестабільності, зумовленої кризовими явищами в економіці, перед кожним виробником постає питання, скільки товару виробляти і скільки продавати, залежно від ціни і витрат на його виробництво. Тому, ефективна діяльність будь-якого підприємства багато в чому залежить від економічно-грамотного використання всіх видів ресурсів, що визначає необхідність поступового переходу до єдиної системи управління витратами.

В сучасній вітчизняній та зарубіжній науці проблеми управління витратами підприємств розглянуті в працях таких вчених, як: О.Ф. Аксененко, С.Ф. Голова, П.С. Безруких, М.Г. Грещака, Т.П. Карпова, Г.О. Партіна Ю.С. Цал-Цалко, В.К. Данилко, О.М. Кушніренко, О.С. Коцюби, А.В. Черепа, Р.Ван Дер Віла, К.Друрі та інших.

Надзвичайно актуальною на сьогодні у сфері управління витратами є проблема обґрунтування господарських рішень. Серед сучасних вчених-економістів дане питання досліджували: В.О. Василенко, А.Е. Воронкова, М.А. Йохна, М.І. Кабушкіна, С.М. Клименко, Л.І. Донець, О.Є. Кузьміна, В.В. Стадник, Р.А. Фатхутдінов, Ф.І. Хміль, Н.В. Чорноморченко та інші.

На думку багатьох вчених, управління витратами є процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв при постійному контролі рівня витрат і стимулюванні їхнього зниження. До того ж варто зазначити, що управління витратами є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства. Лише чітко налагоджена система управління витратами дасть відчутні результати в фінансово-господарській діяльності підприємства.

Тому, досить нового бачення набуває проблема обґрунтування господарських рішень в сфері управління витратами. Це пов'язано з тим, що сучасний стан розвитку світових соціальних, правових та економічних відносин вимагає переосмислення й удосконалення домінуючих підходів у теорії і практиці формування витрат та її господарських рішень у цій сфері зокрема.

На сьогодні прийняття рішень в сфері управління витратами є складовою частиною будь-якої управлінської діяльності, що представляє собою формування послідовності дій для досягнення певної мети, в нашому випадку оптимізації витрат підприємства, в зазначеній сфері, на основі перетворення наявної інформації про витрати підприємства в обставинах, які склалися на даний момент часу.

Зауважимо, що в процесі прийняття господарських рішень щодо управління витратами мають місце ряд проблем, а саме:

- проблема результату (вона полягає в досягненні підприємством прибутку при мінімальних витратах на виготовлення та реалізацію продукції. Подолати цю проблему можливо шляхом вивчення процесу формування результатів функціонування підприємства і їх оцінювання, а також шляхом вивчення процесу формування витрат підприємства та управління ними);

- проблема цілей (вона полягає в з'ясуванні процесу формування мети функціонування підприємства взагалі та мети управління витратами зокрема. Вирішення цієї проблеми передбачає використання нових та ефективних підходів до процесу формування цілей);

- проблема способів досягнення оптимізації витрат (полягає в організації правильного процесу планування, прогнозування, нормування та регулювання витрат підприємства. Важливого значення у вирішенні цієї проблеми набуває застосування контролю або моніторингу витрат на підприємстві, шляхом порівняння фактичних показників від запланованих та виявленні відхилень);

- проблеми способів досягнення результатів (полягають в оцінці управлінського персоналу підприємства та прийнятих ними рішень, кваліфікації спеціалістів, які займаються процесом управління витратами на

підприємстві. Вирішення цієї проблеми передбачає ефективне використання всіх видів ресурсів підприємства для виконання поставлених завдань);

- проблема критеріїв оцінки цілей у сфері управління витратами, результатів, способів їхнього досягнення.

До сучасних принципів обґрунтування ефективності господарських рішень у сфері управління витратами відносять:

- цілісність і сумісність (в процесі прийняття та реалізації господарських рішень в сфері управління витратами потрібно враховувати ситуацію на підприємстві взагалі, а не лише в певних його підрозділах);

- адаптивність (під час обґрунтування та прийняття господарських рішень у сфері управління витратами ми маємо враховувати мінливий стан сучасної економіки, тому приймаючи певні господарські рішення, варто швидко пристосовуватись до змін зовнішнього середовища);

- врахування невизначеностей і ризиків (більшість господарських рішень, в тому числі й у сфері управління витратами, приймаються в умовах невизначеностей та є ризикованими);

- забезпечення співставленості варіантів за вихідною інформацією.

Таким чином, врахування зазначених принципів суб'єктами господарювання дозволить підвищити ефективність прийнятих господарських рішень у сфері управління витратами.

Отже, обґрунтування господарських рішень у сфері управління витратами в сучасних умовах господарювання набуває актуальності, оскільки саме ефективна система управління витратами дозволить підвищити результати діяльності підприємства та вийти на якісно новий рівень розвитку.